

SPRAWOZDANIE:
Z DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY
RODZINIE I EFEKTÓW PRACY ORGANIZATORA RODZINNEJ
PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ ZESTAWIENIE POTRZEB W
ZAKRESIE SYTSEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE OPOLSKIM

OKRES SPRAWOZDAWCZY: 2017

Rada Powiatu Opolskiego,

wypełniając zobowiązania wynikające z art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2017r., poz. 1985 z późn. zm.), art. 76 ust. 4 pkt. 15 oraz art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2017r., poz. 697 z późn. zm.) przekładam sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Opolskim wnosząc jednocześnie o akceptację wykazu potrzeb w zakresie pomocy społecznej, wsparcia osób niepełnosprawnych oraz systemu pieczy zastępczej. Analiza potrzeb oraz ocena efektów dotychczasowych działań pozwala wyznaczyć kierunki działań stanowiących podstawę do opracowania i wdrażania przez Radę Powiatu lokalnych programów pomocy społecznej oraz powiatowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Z poważaniem

Opole, 15.03.2018 r.

I. Regulacje prawne dotyczące realizacji zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu.

Zasady realizacji zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu określają w szczególności:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1985 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1428 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2015 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 poz. 1390 z późn. zm.)

II. Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie pieczy zastępczej wraz z zestawieniem potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, w tym sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

1. Rodzinna piecza zastępcza

Rodzina zastępcza jest tymczasową formą opieki, sprawowaną w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki do rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym: odpowiednie warunki bytowe, możliwość rozwoju fizycznego i społecznego, możliwość zaspokajania indywidualnych potrzeb dziecka, możliwość właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Podstawowe przepisy regulujące status rodziny zastępczej ujęte są w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.).

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Opolskim na mocy Zarządzenia nr OR.120.30.2011 Starosty Opolskiego z dnia 24 października 2011 r. zostało wyznaczone Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu.

Na terenie Powiatu Opolskiego w roku 2017 funkcjonowało 108 rodzin zastępczych, w tym:

- 70 rodzin zastępczych spokrewnionych;
- 33 rodziny zastępcze niezawodowe;
- 3 rodziny zastępcze zawodowe;
- 1 rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna;
- 1 rodzina zastępcza zawodowa, pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego.

W rodzinach zastępczych przebywało 154 dzieci, w tym:

- 94 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych;
- 47 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych;
- 8 dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej;
- 3 dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej;
- 2 dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej, pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego.

Poniższa tabela przedstawia liczbę powstałych i rozwiązanych rodzin zastępczych w 2017r.

Lp.	Rodziny zastępcze	Rodziny zastępcze powstałe w okresie sprawozdawczym	Rodziny zastępcze rozwiązane w okresie sprawozdawczym
1	Rodziny zastępcze spokrewnione	9	9
2	Rodziny niezawodowe	8	7
3	Rodziny zawodowe w tym:	1	0
4	• pogotowie opiekuńcze	0	0
5	• specjalistyczna	0	0
6	Rodzinny dom dziecka	0	0
7	Ogółem	17	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Opolu

1 rodzina zastępcza niezawodowa z 3 dzieci została przekwalifikowana w rodzinę zastępczą zawodową.

Powodem rozwiązania rodzin zastępczych dzieci było:

- powrót dzieci do rodziny naturalnej;
- umieszczenie dzieci w innej rodzinie zastępczej;

- umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- zmiana miejsca zamieszkania;
- usamodzielnienie się pełnoletniego wychowanka.

Natomiast powodem powstania rodzin zastępczych dzieci było:

- napływ dzieci z rodziny naturalnej;
- napływ dzieci z rodziny zastępczej;
- napływ dzieci z instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Poniższa tabela przedstawia liczebność dzieci przebywających w rodzinach zastępczych, ze względu na liczbę dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej.

Liczba dzieci	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe (w tym specjalistyczne i pogotowia rodzinne)
z 1 dzieckiem	51	22	0
z 2 dzieci	15	9	2
z 3 dzieci	3	1	3
z 4 dzieci i więcej	1	1	0
Ogółem	70	33	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Opolu

Z podanych danych wynika, iż największą grupę stanowią rodziny zastępcze spokrewnione. Tendencja ta utrzymuje się od kilku lat.

Kolejna tabela przedstawia wiek dzieci w poszczególnych rodzinach zastępczych.

Wiek dzieci	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe
0	3	0	0
1-3	7	4	4
4-6	8	2	0
7-13	31	19	4
14-17	26	17	5
18-24	19	5	0
Ogółem	94	47	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Opolu

Na podstawie ukazanych danych można wnioskować, iż największą grupę stanowią dzieci w wieku 7-13 oraz w wieku 14- 17.

W przypadku, gdy nie ma możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej na terenie powiatu z którego pochodzi, poszukuje się możliwych form zabezpieczenia na innych obszarach. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej po raz pierwszy, ponosi wydatki związane z jego opieką i wychowaniem. Koszty utrzymania dzieci pozostających w pieczy zastępczej ponoszone są na podstawie zwartych porozumień, których ogólna liczba w 2017 roku wyniosła 49.

Poniższe tabele przedstawiają liczbę dzieci z innych powiatów umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Opolskiego oraz liczbę dzieci z Powiatu Opolskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu.

Liczba dzieci z innych powiatów umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Opolskiego				
Powiat Pochodzenia	Rodzina zastępcza spokrewniona	Rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzina zastępcza zawodowa	Ogółem
Będzin	1	-	-	1
Brzeg	1	2	-	3
Bytom	-	1	-	1
Kluczbork	-	1	-	1
Krapkowice	1	1	-	2
Kędzierz-Koźle	-	1	1	2
Mysłowice	1	-	-	1
Namysłów	-	1	-	1
Olesno	1	-	-	1
Opole	7	2	1	10
Prudnik	-	1	-	1
Wałbrzych	1	-	-	1
Wrocław	-	1	-	1
Ogółem	13	11	2	26

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Opolu

Liczba dzieci z Powiatu Opolskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu				
Powiat	Rodzina zastępcza spokrewniona	Rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzinny Dom Dziecka	Ogółem
Brzeg	2	-	-	2
Bytom	1	-	-	1
Kluczbork	1	1	-	2
Kraków	-	-	1	1
Nowy Sącz	-	1	-	1
Nysa	1	-	-	2
Olesno	1	-	-	1
Opole	5	5	-	10
Ogółem	13	8	2	23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Opolu

Do najczęstszych przyczyn umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej należy:

- uzależnienie od substancji psychoaktywnych;
- bezradność i zaniedbywanie w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- śmierć rodziców;
- choroba psychiczna rodziców;
- porzucenie przez rodzica biologicznego
- odbywanie przez rodzica kary pozbawienia wolności.

W roku sprawozdawczym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu zatrudnionych było 6 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W 2017 r. 92 rodziny objęte były opieką koordynatora, a 16 rodzin objętych było opieką Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej wypełnia zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Realizując swoje działania koordynatorzy ściśle współpracowali z rodzinami zastępczymi, wychowankami tych rodzin, a także ośrodkami pomocy społecznej, szkołami, służbami zdrowia, kuratorami i sądem.

Koordynatorzy ze swojej pracy sporządzali roczne sprawozdanie z efektów swojej pracy. Prace koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej reguluje procedura pracy na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynatorzy sporządzili:

- 74 oceny rodzin zastępczych pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy;
- 284 ocen sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz opinii dot. zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej;
- 244 plany pomocy dziecku;
- 125 diagnoz psychofizycznych dzieci.

Do zadań Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy również organizowanie i nadzorowanie spotkań dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z ich rodzinami biologicznymi oraz monitorowanie sytuacji rodziny naturalnej dziecka dla potrzeb określenia możliwości powrotu dziecka do domu rodzinnego. Zapewniano także rodziną dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym pomocy w ustaleniu terminów wizyt u specjalistów (psycholog, lekarz, pedagog, prawnik) oraz towarzyszenie rodzinie podczas tych wizyt. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej zobowiązany jest do wizytowania rodziny zastępczej w miejscu jej zamieszkania, dokonując oceny warunków mieszkaniowych i bytowych, co najmniej raz na 6 miesięcy.

2. Działanie na rzecz tworzenia warunków do powstania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych, w tym organizacja szkoleń i wsparcie dla rodzinnej pieczy zastępczej i kandydatów do jej pełnienia.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu prowadzi nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Zasady kwalifikacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka ujęte są w procedurze kwalifikacji kandydatów. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zobowiązani są do:

- dostarczenia wymaganych dokumentów;
- uzyskania pozytywnej opinii o predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;

- przyjęcia w miejscu swojego zamieszkania pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu;
- uzyskania zaświadczenia ukończenia szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

W roku 2017 do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu zgłosiło się 15 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i spokrewnionej, w tym 8 małżeństw i 7 osób samotnych lub żyjących w związkach nieformalnych.

Kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej zgłosiło się 10, w tym: 4 rodziny nie spełniały wymogów ustawowych, w 1 przypadku toczy się postępowanie sądowe, 3 rodziny zostały ustanowione rodziną zastępczą, a 3 rodziny są w trakcie procedury kwalifikacyjnej.

W 2017 r. zgłosiło się 5 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej. Wszystkie rodziny zostały ustanowione rodziną zastępczą.

Szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej ukończyło w 2017 r. 5 rodzin, w tym 4 ustanowionych już rodzin zastępczych, 1 rodzina kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu prowadzi rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rejestr danych o osobach pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu prowadzi kampanię informacyjną dotyczącą naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w ramach promocji rodzicielstwa zastępczego:

- zorganizowali Festyn z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego oraz Dnia Dziecka;
- zorganizowali „Mikołajową Ślizgawkę” dla rodzin zastępczych, na lodowisku Toropol w Opolu;
- przygotowali materiały promocyjne (projekt plakatu i ulotek);
- odwiedzali placówki oświatowe, urzędy gminy, domy kultury oraz ośrodki pomocy społecznej w celu przekazania pisma z prośbą o rozpowszechnienie materiałów promujących rodzicielstwo zastępcze (plakaty i ulotki);

- udostępniali materiały promocyjne na stronie internetowej PCPR w Opolu

- ✓ <https://www.facebook.com/PCPR-Opole-124394851594474/>
- ✓ <http://pcpropole.pl/>

Ponadto Koordynatorzy zwrócili się do Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Opolskiego z prośbą o pomoc w poszukiwaniu wolontariuszy i rodzin pomocowych dla rodzin zastępczych. Udostępnili również na stronie internetowej PCPR w Opolu (<https://www.facebook.com/PCPR-Opole-124394851594474/>) informację dot. poszukiwania wolontariuszy chętnych do współpracy z rodzinami zastępczymi. W 2017r. jedna wolontariuszka udzielała pomocy w nauce języka angielskiego trójce dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Rodzinom zastępczym i ich wychowankom proponowany był udział w następujących projektach:

- „Blżej rodziny i dziecka wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej”, prowadzonym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu- szkolenia, wyjazdy wakacyjne dla dzieci;
- „Blżej rodziny i dziecka wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej”, prowadzonym przez Opolskie Centrum Demokracji Lokalnej Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej w Opolu- doradztwo zawodowe dla wychowanków rodzin zastępczych, letni obóz językowy dla wychowanków rodzin zastępczych;
- „Silna i zwarta rodzina na szczyt się wspina”, prowadzonym przez Fundację Bądź Dobroczyńcą w Opolu;
- „Cems Chance”, prowadzonym przez CEMS Club Warsaw, dot. doradztwa zawodowego dla wychowanków rodzin zastępczych;
- „Akademia Świadomego Rodzica”, organizowany przez Fundację EY w Warszawie;
- wyjazd na bezpłatną kolonię nad Morze Bałtyckie do miejscowości Łazy k/Mielna w ramach współpracy z Domem Dziecka w Turawie.

W ramach zapewnienia rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji zorganizowano szkolenie z zakresu Pierwszej Pomocy Przedmedycznej. Ponadto

w 2017r. stworzono „Program Wsparcia dla rodzin zastępczych z terenu Powiatu Opolskiego”, w ramach, którego zorganizowano 5 szkoleń nt.:

- „Dojrzewanie seksualne (x 2)”;
- „Dziecko z Zespołem nadpobudliwości psychoruchowej z zaburzeniami koncentracji uwagi (ADHD) w szkole”;
- „Specjalne potrzeby edukacyjne dzieci przewlekle chorych somatycznie oraz dzieci z upośledzeniem umysłowym i zaburzeniami rozwojowymi”;
- „Uprawnienia osób niepełnosprawnych”.

Rodziny zastępcze miały również możliwość wzięcia udziału w grupie wsparcia oraz w zajęciach profilaktycznych „Radosna szkoła przetrwania, czyli o rodzicielstwie od podszewki”.

Rodziny zastępcze objęte są pomocą psychologiczną. W roku 2017 udzielono 159 porad psychologicznych, zarówno rodzicom zastępczym, jak i dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej. Rodziny zastępcze korzystały z porad dotyczących rozwiązywania problemów opiekuńczo- wychowawczych, deficytów rozwojowych, problemów związanych z emocjami i zachowaniem. Ponadto, rodziny zastępcze objęte były poradnictwem pedagogicznym, które dotyczyło min. problemów szkolnych, opiekuńczo- wychowawczych, edukacyjnych, związanych z funkcjonowaniem dziecka w środowisku szkolnym.

Opinii psychologicznej dotyczącej predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zostały poddane łącznie 83 osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej.

3. Świadczenia

Rodzinnie zastępczej na każde umieszczone dziecko, przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania:

- rodzina zastępcza spokrewniona otrzymuje na każde dziecko miesięczne świadczenie pieniężne w wysokości 660zł;
- rodzina zastępcza niezawodowa otrzymuje na każde dziecko miesięczne świadczenie pieniężne w wysokości 1000 zł;
- na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, rodzina zastępcza otrzymuje dodatek w wysokości 200zł (w 2017 r. z dodatku skorzystało 15 dzieci);

- na każde dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej, rodzina zastępcza otrzymuje miesięczny dodatek wychowawczy w wysokości 500 zł.

Rodzina zastępcza może ubiegać się o:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka (z dofinansowania w 2017 r. skorzystało 17 dzieci);

- świadczenie na pokrycie: niezbędnych kosztów przyjmowanego dziecka (jednorazowo) oraz kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.

Na pomoc pieniężną dla rodzin zastępczych ogółem wydano 1 767 001,14zł, w tym na:

- miesięczne świadczenia dla rodzin zastępczych, na pokrycie kosztów utrzymania dziecka - 1 578 394,01 zł.

- jednorazowe świadczenia na pokrycie niezbędnych wydatków, związanych z potrzebami przyjętego do rodziny zastępczej dziecka – 25.000,00 zł.

- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki – 135 953,13 zł.

- pomoc pieniężną na usamodzielnienie – 18 654,00 zł.

- pomoc pieniężną na zagospodarowanie – 9 000,00 zł.

Rodzaj świadczenia	Rodzina zastępcza spokrewniona	Rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzina zastępcza zawodowa	Ogółem
świadczenie miesięczne na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	765 160, 11 zł	558 878,98 zł	171 477,30 zł	1 495 5146,39 zł.
w tym:				
dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	10 087,67 zł	12 475,91 zł.	3 680 zł.	26 243, 58 zł.
świadczenia jednorazowe na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami dziecka	13 500 zł.	10 900 zł.	600zł.	25 000 zł.

przyjmowanego do rodziny				
środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego, na pokrycie kosztów niezbędnego remontu, na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku jednorodziennym lub wielorodzinnym	nie dotyczy	0	51 640,04 zł.	51 640,04 zł.
dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	2 894 zł.	1200 zł.	900 zł.	4 994,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Opolu

W 2017 r. uprawnionych do otrzymywania dodatku wychowawczego 500+ było 105 rodzin zastępczych. Ogólna kwota wydanego dodatku wynosiła 793 397zł.

Wynagrodzenie rodzin zastępczych zawodowych wraz z pochodnymi wyniosło 175 913,93 zł.

Świadczenia pieniężne udzielane były na podstawie decyzji administracyjnych.

W 2017r. wydatki związane z porozumieniami dotyczącymi rodzin zastępczych wyniosły 294 697,22 zł. Natomiast wydatki związane z porozumieniami dotyczącymi dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo- wychowawczych wyniosły 113 925,56 zł.

Za pobyt dziecka w pieczy rodzinnej rodzicom biologicznym wydano 146 decyzji administracyjnych zwalniających z ponoszenia opłaty, z uwagi na:

- niski dochód nie przekraczający kryterium dochodowego w rozumieniu przepisów ustawy o pomocy społecznej;
- bezrobocie;
- korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej;
- przebywanie za granicą kraju i braku możliwości ustalenia ich sytuacji dochodowej;
- płacenie alimentów;

- nieznane miejsce pobytu;
- niepełnosprawność rodzica biologicznego;
- bezdomność lub przebywanie w zakładzie penitencjarnym.

4. Świadczenia i wsparcie dla usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Procesem usamodzielnienia objęci byli wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo- wychowawczych, którzy ukończyli 18 lat.

Na terenie Powiatu Opolskiego w 2017 roku liczba usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych wynosiła 74 osoby oraz 12 osób z placówek opiekuńczo- wychowawczych.

Koordynatorzy proponowali usamodzielnianym wychowankom udziału w projekcie „Blżej rodziny i dziecka wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo- wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej”, prowadzonym przez Opolskie Centrum Demokracji Lokalnej Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej w Opolu- doradztwo zawodowe dla wychowanków rodzin zastępczych, letni obóz językowy

Ponadto koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oferowali następującą pomoc usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych:

- informowanie o świadczeniach pieniężnych przysługujących usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych
- informowanie o możliwości skorzystania z poradnictwa psychologicznego na terenie PCPR w Opolu,
- informowanie o możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej,
- monitorowanie sytuacji szkolnej poprzez występowanie o opinię do szkoły oraz obligowanie wychowanków do dostarczenia zaświadczenia szkolnego potwierdzającego kontynuowanie nauki,
- proponowanie wychowankom udziału w projekcie „Blżej rodziny i dziecka wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo- wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej”, prowadzonym przez Opolskie Centrum Demokracji Lokalnej Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej w Opolu, dot. doradztwa zawodowego,
- pomoc w poszukiwaniu schronienia w Domu Samotnej Matki,

- informowanie o możliwości skorzystania z zamieszkania w mieszkaniu chronionym, informowanie o możliwości złożenia wniosku o przydział mieszkania z zasobów gminy,
- informowanie o możliwości skorzystania z pomocy finansowej z Ośrodka Pomocy Społecznej,
- informowanie o możliwościach uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego,
- kierowanie wychowanków do Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu, w celu uzyskania wsparcia w poszukiwaniu zatrudnienia,
- pomoc w poszukiwaniu szkoły,
- praca socjalna na bieżąco

Usamodzielniający się wychowankowie placówek opiekuńczo- wychowawczych korzystali ze wsparcia i pomocy pracowników placówek.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie dotyczące pomocy przyznawanej dla osób usamodzielnianych w 2017r.

Rodzaj pomocy	Rodziny zastępcze	Placówki opiekuńczo-wychowawcze
na kontynuowanie nauki	135 953,13 zł.	34 887,09 zł.
na usamodzielnienie	18 654 zł.	26 400 zł.
na zagospodarowanie	9 000 zł.	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Opolu

Proces usamodzielnienia wychowanków monitorowano poprzez:

- ocenę sytuacji socjalno – bytowej wychowanka;
- współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy, szkołami;
- współpracę z Ośrodkami Pomocy Społecznej;
- współpracę z Urzędami Miast i Gmin.

5. Instytucjonalna piecza zastępcza

Na terenie Powiatu Opolskiego funkcjonują trzy placówki opiekuńczo-wychowawcze :

1. Dom Dziecka w Chmielowicach- placówka typu socjalizacyjnego;
2. Dom Dziecka w Turawie- placówka typu socjalizacyjnego;
3. Dom Dziecka w Tarnowie Opolskim- - placówka typu socjalizacyjno-interwencyjnego.

Lp.	Placówka opiekuńczo-wychowawcza	Statutowa liczba miejsc	Liczba wychowanków na dzień 31.12.2017	Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce
1.	Chmielowice	18	14	5 006 zł.
2.	Tarnów Opolski	26 miejsc socjalizacyjnych 4 miejsca interwencyjne	25	5 896 zł.
3.	Turawa	20	19	5 093 zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Opolu

Wychowankowie zostali umieszczeni w placówkach opiekuńczo- wychowawczych na podstawie postanowienia sądu. W 2017 r. w placówkach opiekuńczo- wychowawczych zostało umieszczonych 15 dzieci, natomiast odeszło 17 dzieci.

Przyczyny umieszczenia wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych to:

- uzależnienie od alkoholu;
- bezradność i zaniedbywanie w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- śmierć rodziców;
- choroba psychiczna rodziców;
- porzucenie przez rodzica biologicznego.

Poniższa tabela przedstawia liczbę wydanych skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Lp.	Skierowania- wyszczególnienie	Dom dziecka Chmielowice	Dom dziecka Tarnów Opolski	Dom dziecka Turawa	Ogółem
1.	Skierowania wydane dla dzieci pochodzących z terenu Powiatu Opolskiego	3	5	7	15
2.	Skierowanie wydane dla dzieci pochodzących z terenu innych powiatów.	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Opolu

Kolejna tabela przedstawia wiek dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Wiek dzieci	Liczba dzieci stan na 31.12.2017r.
0	0
1-3	1
4-6	1
7-13	24
14-17	23
18-24	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Opolu

Dzieci umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej poniżej 10 roku życia, zostały umieszczone wraz z rodzeństwem.

Rada Powiatu Opolskiego w drodze Uchwały Nr XV/96/12 z dnia 23 lutego 2012 roku określiła szczegółowe warunki umarzania w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozkładania na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. W 2017 r. wydano 73 decyzji administracyjnych

dot. rodziców biologicznych zobligowanych do ponoszenia opłat za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo- wychowawczej, z powodu:

- przebywania za granicą;
- nieznanego miejsca pobytu;
- uiszczania alimentów;
- niskiego dochodu;
- korzystania ze świadczeń pomocy społecznej;
- braku dochodów.

Trzem rodzinom została ustalona częściowa odpłatność za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej.

Powodem opuszczenia placówek opiekuńczo- wychowawczych dzieci do lat 18 było:

- powrót dzieci do rodziny naturalnej (5 dzieci);
- umieszczenie dzieci w innej rodzinie zastępczej (3 dzieci);
- umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej (2 dzieci);
- inny (7 dzieci).

Natomiast powodem napływu do placówek opiekuńczo- wychowawczych dzieci do lat 18 było:

- uzależnienie od alkoholu rodziców biologicznych (9 dzieci);
- bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych (2 dzieci);
- występowanie przemocy w rodzinie biologicznej (4 dzieci).

6. Mieszkanie chronione

W 2017r. utworzono przy Domu Dziecka w Turawie mieszkanie chronione. Mieszkanie składa się z 3 pokoi mieszkalnych, dostosowanych do potrzeb osób usamodzielniających się i wyposażonych we wszystkie niezbędne sprzęty. W mieszkaniu chronionym może zamieszkiwać jednocześnie 5 osób. Według stanu na dzień 31.12.2017r. 2 osoby zamieszkują w opisanym mieszkaniu.

7. Sprawozdania z zakresu pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu na bieżąco wprowadzało i weryfikowało dane dotyczące rodzin zastępczych, usamodzielnianych wychowanków i udzielanych im świadczeń do elektronicznego systemu POMOST (System Teleinformatyczny wykorzystywany w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej

zawierający dane wczytywane do zbiorów centralnych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej). Prowadziło również sprawozdawczość statystyczną w zakresie pieczy zastępczej, pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie w programie CAS (Centralna Aplikacja Statystyczna).

8. Wykaz potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

Potrzeby w zakresie pieczy zastępczej obejmują zadania powiatu i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z tego zakresu. Do priorytetowych z nich należą:

- promowanie rodzicielstwa zastępczego na terenie Powiatu Opolskiego w celu pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze oraz na prowadzenie rodzinnego domu dziecka;
- zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziców oraz odpowiednich warunków adekwatnych do potrzeb dzieci oraz możliwości finansowych Powiatu Opolskiego;
- utworzenie Rodzinnego Domu Dziecka;
- organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie, zachowanie i wzmocnienie kompetencji opiekuńczo- wychowawczych oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalania zawodowego osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą;
- utworzenie mieszkania chronionego dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej;
- zatrudnienie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, celem osiągnięcia limitu rodzin zastępczych których koordynator ma pod swoją opieką;
- zatrudnienie pracownika socjalnego celem zapewniania specjalistycznego wsparcia i opieki usamodzielnianym wychowankom;
- zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia, pomocy prawnej, wolontariuszy, rodzin pomocowych oraz poradnictwa specjalistycznego;
- zapewnianie superwizji koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej;
- podejmowanie działań zmierzających do deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej;
- zapewnianie środków finansowych niezbędnych do wykonywania zadań zapisanych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;

Potrzeby w zakresie pieczy zastępczej obejmują zadania powiatu i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z tego zakresu. Do priorytetowych z nich należą:

- promowanie rodzicielstwa zastępczego na terenie Powiatu Opolskiego w celu pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze oraz na prowadzenie rodzinnego domu dziecka;
- zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziców oraz odpowiednich warunków adekwatnych do potrzeb dzieci oraz możliwości finansowych Powiatu Opolskiego;
- utworzenie Rodzinnego Domu Dziecka;
- organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie, zachowanie i wzmocnienie kompetencji opiekuńczo- wychowawczych oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalania zawodowego osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą;
- utworzenie mieszkania chronionego dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej;
- zatrudnienie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, celem osiągnięcia limitu rodzin zastępczych których koordynator ma pod swoją opieką;
- zatrudnienie pracownika socjalnego celem zapewniania specjalistycznego wsparcia i opieki usamodzielnianym wychowankom;
- zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia, pomocy prawnej, wolontariuszy, rodzin pomocowych oraz poradnictwa specjalistycznego;
- zapewnianie superwizji koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej;
- podejmowanie działań zmierzających do deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej;
- zapewnianie środków finansowych niezbędnych do wykonywania zadań zapisanych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;

9. Kontrole zewnętrzne przeprowadzone przez PCPR

W 2017r. zgodnie z planem kontroli zatwierdzonym przez Zarząd Powiatu Opolskiego Uchwałą Nr 1236/17 z dnia 19 kwietnia 2017r., w oparciu o art. 38b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2017r. poz. 697 z póź. zm) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu przeprowadziło kontrolę problemową w Domu Dziecka w Turawie, Domu Dziecka w Chmielowicach. Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Opolu został upoważniony do sprawowania kontroli nad organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej i rodzinami zastępczymi. Zgodnie z powyższym upoważnieniem zespół kontrolny złożony z pracowników Poradni Psychologiczno-

Pedagogicznej w Opolu przeprowadził kontrole w dwóch rodzinach zastępczy, w tym jednej rodzinie zastępczej niezawodowej i jednej rodzinie zastępczej spokrewnionej.

III. Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie pomocy społecznej wraz z wykazem potrzeb.

1. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017- 2027 została sporządzona w roku sprawozdawczym przez Zespół ds. opracowania Powiatowej Strategii Problemów Społecznych na lata 2017- 2027.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wyznacza takie cele strategiczne, które z jednej strony umożliwią władzom Powiatu Opolskiego ograniczenie głównych problemów i zagrożeń społecznych, a z drugiej pozwolą na skuteczną realizację zaplanowanych działań, będących odpowiedzią na wzrastające potrzeby osób i rodzin, oraz tendencje demograficzne i społeczne w powiecie.

2. Domy Pomocy Społecznej

Na terenie Powiatu Opolskiego funkcjonowały dwa Domy Pomocy Społecznej:

- DPS w Dobrzenu Wielkim dla 55 osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych;
- DPS w Prószkowie dla 216 osób, w tym dla: 42 osób przewlekle somatycznie chorych i 174 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Średni miesięczny koszt utrzymania w Domach Pomocy Społecznej wynosił: w Dobrzenu Wielkim 2 875 zł, w Prószkowie 3 000 zł. Domy Pomocy Społecznej zabezpieczały usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające, edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie indywidualnych potrzeb mieszkańców.

W roku 2017 wydano 14 decyzji administracyjnych o umieszczeniu w Domu Pomocy Społecznej w Prószkowie, prowadzonego przez Powiat Opolski. oraz 99 decyzji zmieniających wysokość odpłatności za pobyt w DPS Prószków wg. starych zasad.

3. Poradnictwo specjalistyczne oraz udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu na bieżąco w ramach swoich kompetencji udzielali informacji w zakresie działalności Centrum, pomocy osobom

niepełnosprawnym, problemów rodzinnych i opiekuńczo- wychowawczych, umieszczenia w domach pomocy społecznej, placówkach opiekuńczo- wychowawczych, rodzinach zastępczych. Informacje umieszczane były na stronie BIP oraz stronie internetowej PCPR.

Klienci pomocy społecznej oraz przedstawiciele instytucji funkcjonujących w środowisku lokalnym mogą uzyskać informacje o prawach i uprawnieniach wynikających z systemu pomocy społecznej, możliwości uzyskania pomocy oraz możliwościach współpracy instytucji w zakresie wsparcia osób i rodzin. W 2017r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu nawiązało współpracę z Uniwersytecką Studencką Poradnią Prawną „Klinika Prawa”, działającą przy Uniwersytecie Opolskim. W ramach współpracy możliwe jest uzyskanie bezpłatnej pomocy prawnej świadczonej przez studentów Uniwersytetu Opolskiego.

4. Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie uczestniczyli w następujących szkoleniach i spotkaniach:

- konferencja „Uwarunkowania rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej”;
- szkolenie „Elementy prawa istotne w pracy asystenta rodziny”;
- szkolenie „ Psychospołeczne zagadnienia funkcjonowania rodziny”;
- szkolenie „Plan pomocy dziecku. Opracowanie i realizacja”;
- „Ogólnopolska Konferencja Szkoleniowa Dyrektorów, Koordynatorów Rodzinnej Pieczy Zastępczej i Psychologów” Zakopane 2017;
- konferencja „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”;
- konferencja „Odpowiedzialni za wychowanie”;
- seminarium „Samotne rodzicielstwo w obliczu przemocy- współpraca i edukacja”;
- „XII Ogólnopolskie Forum Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „Zawsze z Rodziną”;
- szkolenie „FAS- Płodowy Zespół Alkoholowy”;
- szkolenie „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – kompetentny rzecznik dziecka i rodziny zastępczej”;
- szkolenie „Kontrola zarządcza”;

- szkolenie „Zarządzanie motywacją pracownika, efektywna rola i zadania kadry kierowniczej”.

5. Sprawozdania z zakresu pomocy społecznej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu prowadziło sprawozdawczość statystyczną w programie CAS (Centralna Aplikacja Statystyczna), KDR (Karta Dużej Rodziny), RJPS (Rejestr Jednostek Pomocy Społecznej).

6. Wykaz potrzeb z zakresu pomocy społecznej

Do priorytetowych potrzeb z zakresu pomocy społecznej należą:

- monitorowanie realizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2027;
- Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym;
- podejmowanie działań mających na celu profesjonalizację systemu pomocy społecznej.

IV. Sprawozdanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a także pozostałej działalności Centrum dotyczącej osób niepełnosprawnych wraz z wykazem potrzeb.

1. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Działania wobec osób niepełnosprawnych są zadaniami ogólnospołecznymi, ponieważ skutki niepełnosprawności dotyczą wszystkich ludzi. Powiat Opolski realizuje zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych poprzez następujące formy:

- w ramach rehabilitacji zawodowej: udzielanie osobom niepełnosprawnym jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej; dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osoby niepełnosprawnej; dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na wynagrodzenia osób niepełnosprawnych; finansowanie kosztów szkolenia, instrumentów rynku pracy i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych; dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych.

- w ramach rehabilitacji społecznej: dofinansowania do uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych; dofinansowania likwidacji barier: architektonicznych, w komunikowaniu się oraz technicznych, realizowanych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych; zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów; dofinansowanie tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej; dofinansowania sportu, kultury, turystyki, i rekreacji osób niepełnosprawnych; dofinansowania usług tłumacza języka migowego lub tłumacza - przewodnika.

Starosta Powiatu Opolskiego powołał Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych, która jest organem opiniodawczo- doradczym. Do jej zakresu działań należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji programów, opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kontem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

W 2017r. ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wydano kwotę 1 113 789 zł dla 774 osób. Podane środki wykorzystano na:

- dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych;
  - dofinansowanie do środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych;
  - dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny;
  - dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych;
  - dofinansowanie do likwidacji barier technicznych;
  - dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się;
  - dofinansowanie do sportu, kultury rekreacji osób niepełnosprawnych;
  - dofinansowanie do usługi tłumacza języka migowego;
  - działanie WTZ w Siołkowicach Starych, prowadzonego przez Caritas Diecezji Opolskiej;
- Poniższa tabela przedstawia zestawienie kosztów na poszczególne działania.

Zakres działań	Liczba osób	Kwota
dofinansowanie do	ogółem: 134	114 327 zł
uczestnictwa w turnusach	dorosłych: 63 +29 opiekunów	79 531 zł

rehabilitacyjnych	dzieci: 21 + 21 opiekunów	34 796 zł
dofinansowanie do środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych	ogółem: 533	478 158 zł
	dorośli: 465	342 972 zł
	dzieci: 68	135 186 zł
dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	dorośli: 3	4 800 zł
dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych	6	11 395 zł
działanie WTZ w Siołkowicach Starych	30	533 200 zł ze środków PFRON 479 880 zł ze środków własnych 53 320 zł
dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się	ogółem: 8	6 918 zł
	dzieci i młodzież: 5	4 849 zł
	dorośli: 3	2069 zł
dofinansowanie do likwidacji barier technicznych	ogółem: 5	9 736 zł
	dzieci i młodzież: 1	1750 zł
	dorośli: 4	7 986 zł
dofinansowanie do sportu, kultury rekreacji osób niepełnosprawnych	ogółem: 53	7 615 zł
	dorośli: 50	7 255 zł
	dzieci: 3	360 zł
dofinansowanie do usługi tłumacza języka migowego	dorośli: 2	960 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Opolu

2. Wykaz potrzeb z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Do priorytetowych potrzeb z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych należą:

- likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych w obiektach użyteczności publicznej w szczególności: w placówkach edukacyjnych, w zakładach opieki zdrowotnej, placówkach pomocy społecznej;
- dostosowanie mieszkań do indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych (likwidacja barier architektonicznych i technicznych);
- umożliwienie osobom niepełnosprawnym zamieszkałym w szczególności w obszarach wiejskich, korzystania ze specjalistycznych usług opiekuńczych oraz edukacyjnych poprzez usługi transportowe;
- zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do informacji i poradnictwa poprzez: udostępnianie informacji na stronach PCPR dostępnych dla osób niepełnosprawnych, bieżące informowanie Gmin i OPS o aktualnie realizowanych zadaniach i programach na rzecz osób niepełnosprawnych;
- dofinansowanie organizacji zajęć, konkursów, wycieczek, imprez sportowych, rekreacyjnych, turystycznych, kulturalnych;
- zwiększenie integracji osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym, poprzez: organizację imprez integracyjnych, w szczególności dzieci i młodzieży niepełnosprawnej; organizację spotkań konsultacyjno-informacyjnych; promowanie efektów działalności osób niepełnosprawnych.

3. Kontrole zewnętrzne przeprowadzone przez PCPR

Dnia 8 listopada 2018r. została przeprowadzona kontrola działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w Starych Siołkowicach przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu. Podstawą do przeprowadzenia kontroli był art. 10b ust. 6a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2016 poz.2046). Kontroli działalności warsztatu podlegało w szczególności: prawidłowość kwalifikowania kandydatów na uczestników warsztatu; ważność posiadanych przez uczestników orzeczeń oraz zawartych w nich wskazań; prawidłowość prowadzonej dokumentacji ; prawidłowość w zakresie zatrudniania i kwalifikacji kadry warsztatu; oraz prawidłowość wykorzystania środków Funduszu oraz środków budżetu powiatu opolskiego.

W wyniku kontroli pozytywnie z zaleceniami oceniono działalność warsztatu w zakresie realizacji działań określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004r. Nr 63 poz. 587).

V. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W 2017 r. został powołany Zarządzeniem Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Powiatowy Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Posiedzenia Zespołu zgodnie z zapisem w/w regulaminu odbyły się 4 razy (raz na kwartał) w następujących terminach: 31.03.2017 r.; 30.06.2017 r. ; 28.09.2017 r. oraz 20.12.2017 r. Na zorganizowanych spotkaniach prowadzono przede wszystkim dyskusje, dotyczące realizacji poszczególnych inicjatyw oraz podziału zadań. Wśród nich należy wskazać przede wszystkim:

- a) opracowanie materiałów instruktażowych dla przedstawicieli oświaty. Niniejsze materiały w sposób precyzyjny instruują osoby, prowadzące działalność w instytucjach oświatowych, jak postępować w sytuacji kontaktu z dzieckiem doświadczającym przemocy. Opracowanie zostało przekazane drogą pocztową do wszystkich szkół oraz przedszkoli, działających na terenie powiatu;
- b) podjęcie działań monitorujących zjawisko przemocy na terenie powiatu opolskiego. W tym celu systematycznie gromadzono (na koniec każdego kwartału) informacje o liczbie wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli instytucji o których mowa w art. 9d ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r. poz.1390);
- c) telefoniczne lub bezpośrednie konsultacje merytoryczne z pracownikami ośrodków pomocy społecznej, w sprawie sposobu efektywnej realizacji działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”, zgodnie z treścią obowiązujących aktów prawnych;
- d) analiza indywidualnej sytuacji rodzin zastępczych, w których zachodziło podejrzenie wystąpienia zachowań, noszących znamiona przemocy w rodzinie;
- e) opracowanie informatora z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla wszystkich teraźniejszych i przyszłych rodzin zastępczych oraz usamodzielnianych wychowanków. Informator ten stanowi kluczowe narzędzie realizacji szeroko

rozumianych działań profilaktycznych, podejmowanych przez Zespół w ramach obowiązujących programów;

- f) opracowanie projektu programu profilaktycznego „Bezpieczny Powiat Opolski”, w ramach którego (zgodnie z harmonogramem) tut. Centrum rozpocznie systematyczną dystrybucję materiałów informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- g) systematyczne uzupełnianie i przekazywanie sprawozdań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- h) wystosowanie pism do stowarzyszeń, funkcjonujących na terenie powiatu opolskiego w sprawie rozważenia możliwości ewentualnej współpracy na rzecz osób, zmagających się ze zjawiskiem przemocy.

Wykaz potrzeb z zakresu realizowania Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

- realizacja działań zawartych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;

VI. Programy i projekty realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2017 r.

1. Pilotażowy program „Aktywny Samorząd”.

W 2017 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu realizowało pilotażowy program „Aktywny Samorząd”, którego celem głównym było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji.

Program obejmował następujące obszary:

- **Moduł I** dotyczył likwidacji barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

Obszar A1- pomoc w zakupie i montażu oprogramowania do posiadanego samochodu dla 1 osoby na kwotę 1 444 zł.;

Obszar A1- pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kat. B dla 1 osoby na kwotę 1 034,50 zł.;

Obszar B1 dofinansowanie do zakupu sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania dla 7 osób na kwotę 39 666,10zł.;

Obszar C2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym dla 5 osób na kwotę 9 708,39 zł.;

- **Moduł II** – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym dla 8 osób na kwotę 25 682 zł.

W ramach realizowanego programu ze wsparcia skorzystało łącznie 22 osoby niepełnosprawne na łączną wartość projektów 77 534,99- zł.

2. Powiatowy Program na rzecz osób niepełnosprawnych.

Rada Powiatu Opolskiego Uchwałą Nr XV/91/15 z dnia 17 grudnia 2015r. przyjęła „Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Opolskim na lata 2016-2020”. Cele i zadania do realizacji zawarte w Programie opierają się na merytorycznych danych zgromadzonych przez PCPR, diagnozie i charakterystyce środowiska osób niepełnosprawnych Powiatu Opolskiego. Celem programu jest zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym poprzez wyrównywanie ich szans w korzystaniu z praw i obowiązków jakie im przysługują.

Program zakłada działania na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, kulturalnym, zawodowym.

W roku 2017 program został zmieniony w zakresie działań mających na celu wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej.

3. „Program wyrównywania różnic między regionami III”.

W 2017 roku w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu realizowany był „Program wyrównywania różnic między regionami III”, który obejmował następujące obszary:

Obszar B - likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania.

Obszar C - tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych.

Obszar D - likwidacja barier transportowych.

Obszar E - dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych.

Obszar F - tworzenie warsztatów terapii zajęciowej.

Obszar G - skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Wysokość dofinansowania ze środków PFRON dla projektów z terenu Powiatu Opolskiego nie może przekraczać:

- 25% kosztów jego realizacji w obszarze B
- 45% kosztów jego realizacji w obszarze C
- 55% kosztów jego realizacji w obszarze D (w przypadku projektów dot. placówek służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych)
- 65% kosztów jego realizacji w obszarze D (w przypadku projektów dot. WTZ)
- 15% kosztów jego realizacji w obszarze E
- 25% kosztów jego realizacji w obszarze G

W ramach programu zostały zawarte następujące umowy:

- Obszar D: (wniosek własny) Powiat Opolski wystąpił z wnioskiem na rzecz Domu Pomocy Społecznej w Prószkowie. Wniosek dotyczył zakupu samochodu (mikrobusu) do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Projekt został zakończony.
- Obszar D: Caritas Diecezji Opolskiej wystąpił z wnioskiem na rzecz Warsztatu Terapii Zajęciowej. Wniosek dotyczył zakupu samochodu (mikrobusu) do przewozu osób niepełnosprawnych. Projekt jest w trakcie realizacji.

4. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Opolskiego na lata 2018-2020

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2017r, poz. 575 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020, który zostanie zrealizowany przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu. Nowy dokument został

sporządzony na podstawie dotychczasowych doświadczeń uwzględniając m.in. organizowanie opieki i wychowania w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej uwzględnia lokalne uwarunkowania, nakreślając kierunki działań w perspektywie 3 lat, uwzględniając źródła finansowania konieczne do ich realizacji. Program kładzie nacisk na zadania wynikające z ustawy (tj. zapewnienia pieczy zastępczej oraz udzielania świadczeń) oraz na działania profilaktyczne i międzyinstytucjonalną współpracę, których celem jest wyposażenie rodzin i wychowanków w kompetencje pozwalające im w przyszłości na funkcjonowanie poza systemem pomocy.

Rada Powiatu Opolskiego Uchwałą Nr XXXVI/263/18 z dnia 1 lutego 2018r. przyjęła Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Opolskiego na lata 2018- 2020.

5. Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

Od 2015 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu przystąpiło do „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”. Efektem programu jest profesjonalizacja systemu pieczy zastępczej. W ramach programu w 2017r. PCPR otrzymał dofinansowanie z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w kwocie 132 558 zł. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu zatrudnionych jest 6 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

6. Wykaz potrzeb w zakresie realizowanych programów.

Do priorytetowych potrzeb z zakresu realizowanych programów należą:

- zapewnianie środków finansowych niezbędnych do wykonywania zadań zapisanych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- podejmowanie działań mających na celu profesjonalizację systemu pieczy zastępczej;
- wsparcie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej;
- zapewnianie osobom niepełnosprawnym wsparcia i możliwości korzystania z różnych form pomocy;
- poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych, w tym zwiększenie szans na zatrudnienie.

VII. Zakończenie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu wykonuje zadania będące w interesie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu
ul. Książąt Opolskich 27, 45-005 Opole
tel.: 77 442 05 04, fax: 77 441 05 05 e-mail: pcpropole@wp.pl

---

mieszkańców powiatu oraz poprawy warunków ich życia, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia rodziny, zapewnianiu dzieciom opieki zastępczej oraz udzielaniu pomocy osobom niepełnosprawnym. Zadania realizowane są w oparciu o możliwości finansowe Powiatu Opolskiego z uwzględnieniem bieżącego zapotrzebowania. Działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu stanowi nieodłączny element systemu pomocy społecznej Powiatu Opolskiego.